

POSTANOWIENIE

Dnia 15 września 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska

w sprawie z powództwa K. M.
przeciwko Skarbowi Państwa - Zakładowi Karnemu w W.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 15 września 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 15 czerwca 2020 r., sygn. akt V ACa [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) zasądza od powoda na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem kosztów postępowania kasacyjnego;**
- 3) przyznaje adwokatowi K. I. od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w [...] kwotę 120 (sto dwadzieścia) zł, powiększoną o podatek od towarów i usług we właściwej stawce, tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną powodowi w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności

w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), a rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o jakich jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniony został przez powoda jej oczywistą zasadnością (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Powód zarzucił, że Sąd Apelacyjny dokonał niewłaściwej wykładni art. 23 i 24 k.c. oraz art. 448 k.c. ze względu na przyjęcie, że zachowanie pozwanego nie stanowi naruszenia dóbr osobistych powoda, mimo ustalenia, iż: a) powód zmuszony był znosić obecność współosadzonego, który się odurzył, do czego dopuścili funkcjonariusze pozwanego, b) uniemożliwiono powodowi prowadzenie działalności charytatywnej, c) przetrzymywano powoda w nieodpowiednich dla organizmu warunkach.

Skonfrontowanie uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z motywami zaskarżonego wyroku nie pozwala stwierdzić, żeby spełnione zostały przesłanki, na które powołuje się skarżący. Oczywista zasadność skargi kasacyjnej w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wiąże się z ewidentną i widoczną już na pierwszy rzut oka wadliwością zaskarżonego orzeczenia, którego stwierdzenie nie wymaga prowadzenia bardziej złożonych rozumowań. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie wykazano tego rodzaju wadliwości zaskarżonego orzeczenia ani tego rodzaju wadliwości postępowania przeprowadzonego przed Sądem drugiej instancji.

Wadliwość rozumowania skarżącego wynika z utożsamienia niezachowania w pojedynczych sytuacjach uprawnień zagwarantowanych osadzonemu w przepisach określających warunki odbywania kary pozbawienia wolności z naruszeniem dóbr osobistych, których dotyczy art. 23 i 24 k.c., a to oczywiście nie jest to samo. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że niezachowanie norm określających warunki odbywania kary pozbawienia wolności może stanowić wystarczającą przesłankę stwierdzenia naruszenia dóbr osobistych, nie jest jednak

takiemu stwierdzeniu równoważne (por. uchwałę Sądu Najwyższego z 18 października 2011 r., III CZP 25/11, OSNC 2012, nr 2, poz. 15; wyroki Sądu Najwyższego z 28 lutego 2007 r., V CSK 431/06, OSNC 2008, nr 1, poz. 13; z 17 marca 2010 r., II CSK 486/09, LEX nr 599534; z 22 marca 2012 r., V CSK 85/11, niepubl.). Uchybienie wspomnianym przepisom może prowadzić do naruszenia dóbr osobistych osadzonego (czci, godności, zdrowia, ewentualnie innych), jeśli warunki przebywania w jednostkach penitencjarnych osiągnęły poziom niehumanitarnego lub poniżającego traktowania. Dokonując takiej oceny bierze się pod uwagę łącznie wszystkie parametry; ocena minimalnego poziomu dolegliwości jest relatywna, tj. zależy od wszystkich okoliczności sprawy, w tym takich jak długość trwania określonego traktowania, jego następstwa psychiczne i fizyczne oraz - w niektórych przypadkach - płeć, wiek i stan zdrowia osoby mu poddanej (por. np. wyroki ETPCz z 6 marca 2001 r., nr 40907/98, Dougoz przeciw Grecji; z 29 kwietnia 2003 r., nr 50390/99, McGlinchey przeciw Wielkiej Brytanii i z 11 marca 2004 r., nr 40653/98, Iorgov przeciwko Bułgarii). Wskazanie przez powoda na pojedyncze sytuacje, w których miał odczuwać dyskomfort w czasie odbywania kary dożywotniego pozbawienia wolności, na przykład z tego powodu, że współosadzony z nim odurzył się nielegalnie zdobytymi substancjami, a powód oczekiwał w celi z tym osadzonym na reakcję służby więziennej, albo z tego powodu, że po oddaniu zimowej kurtki oczekiwał w nieodpowiednio ogrzewanym pomieszczeniu na przetransportowanie go do innego zakładu karnego, nie uzasadnia przypisania pozwanemu odpowiedzialności za naruszenie dóbr osobistych powoda. Tak jak nie z każdego naruszenia prawa wynika szkoda majątkowa osoby, której to naruszenie dotyczy, tak samo nie każde naruszenie uprawnień i wywołanie dyskomfortu godzi w dobra osobiste tego, przeciwko komu jest skierowane. Skoro powód dochodził zadośćuczynienia za krzywdę wyrządzoną mu naruszeniem dóbr osobistych, dla którego wyjątkową w naszym systemie prawnym podstawę tworzy art. 448 k.c., to miał obowiązek wykazać przesłanki tego roszczenia, a zatem oznaczyć dobro osobiste, w związku z naruszeniem którego chodził o roszczeń i wykazać, że je naruszono (por. też uchwałę Sądu Najwyższego z 18 października 2011 r., III CZP 25/11, OSNC 2012, nr 2, poz. 15).

Zarzuty stawiane rozstrzygnięciu przez powoda dotyczące wadliwości w zakresie ustaleń faktycznych i oceny dowodów, zgodnie z art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c. nie mogą stanowić podstawy skargi kasacyjnej. Sąd Najwyższy jest związany bowiem ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. oraz - co do kosztów postępowania - art. 98 § 1 i 3, art. 108 § 1 w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c. i § 13 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 8 pkt 26 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2016 r., poz. 1668 ze zm.), orzeczono jak w postanowieniu.

O wynagrodzeniu pełnomocnika reprezentującego uczestniczkę z urzędu w postępowaniu kasacyjnym Sąd Najwyższy orzekł stosownie do § 4 ust. 1-3, § 14 ust. 1 pkt 26 i § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (tekst jedn. Dz.U. z 2019 r., poz. 18).